

Kultur- og idrettsbygg Oslo KF
Olav V's gate 4
0163 OSLO

Trondheim, 19.06.2018

Deres ref.:
18011047 Stian Gundersen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/2381

Saksbehandler:
Hepsø, Marit

Tildeling av tilskudd - Nye Tøyenbadet - Utvidet bruk av tre

Det vises til deres søknad om tilskudd av 14.02.2018 med referansenummer 18SAF75A. Det er søkt om et tilskudd på kr 250 000. Miljødirektoratet gir med dette et tilsagn om senere utbetaling av tilskudd på kr 250 000. Tiltaket som gis tilsagn om tilskudd er "Nye Tøyenbadet - Utvidet bruk av tre".

Beskrivelse av tiltaket:

"Kultur- og idrettsbygg Oslo KF har gjennom 2017 arbeidet med tidligfase planlegging av Nye Tøyenbadet. Forprosjektet skal videreutvikles i 2018 og forutsatt vedtak om gjennomføring i Oslo bystyret igangsettes detaljprosjektering i 2019. Nye Tøyenbadet antas å bli ca 20 000 kvm med følgende overordnet funksjoner:

- *Badeanlegg med 50m konkurransebasseng, stupebasseng, varmtvannsbasseng, familiebasenger*
- *Utebad*
- *Flerbrukshall m/eget garderobesett*
- *Arealer for salidretter (basistrening, styrkerom, kampsport, dans, o.l.)*

Gjennom et tidlig og helhetlig fokus på utslippsreducerende tiltak, vil det være mulig å legge til rette for et bygg som imøtekommer politiske ambisjoner på både nasjonalt- og kommunalt nivå. Badeanlegg er relativt komplekse bygg med store energibehov og høye krav til både valg av løsninger og utførelse for å få et driftsmessig godt anlegg. Vi mener at Nye Tøyenbadet har et potensial for å kunne bli et referanseanlegg for utvidet bruk av tre og gode badetekniske løsninger. Prosjektet vil trolig få stor synlighet som kan bidra positivt til å påvirke både vår egen og andre byggherreorganisasjoners omstilling til lavutslippssamfunnet.

Ved bygging av Nye Tøyenbadet ønsker Kultur- og idrettsbygg å benytte tre som gjennomgående materialvalg, inkludert bæresystem, til fordel for materialer med betydelig større utslipp. Det vil være løsninger i prosjektet hvor tre ikke velges, men i hovedsak ønsker foretaket at andre materialer kun benyttes der det er vanskelig gjennomførbart eller uhensiktsmessig i driftssituasjon. Tre er benyttet i ulikt omfang i bygging av flere badeanlegg, men Nye Tøyenbadet

vil kunne være i et vesentlig større volum og omfang. "

BAKGRUNN

Miljødirektoratet mottok 355 søknader til tilskuddsordningen "Klimasats - støtte til klimasatsing i kommunene" i 2018. Søknadene hadde et samlet søknadsbeløp på totalt 318 millioner kroner. Rammen for tildeling er 147 millioner i 2018. Dette betyr at flere klimatiltak ikke får støtte, og at noen får mindre enn omsøkt.

Formålet med ordningen er å bidra til reduksjon av klimagasser og omstilling til lavutslippssamfunnet. Miljødirektoratet har vurdert søknadene i henhold til tildelingskriteriene og prioriteringskriteriene. Ved prioritering av søknadene har vi vektlagt:

- Potensial for utslippsreduksjon
- Grad av innovasjon i omstilling til lavutslippssamfunnet
- Overføringsverdi og spredningspotensial
- Realistisk budsjett for kostnader, og plan for gjennomføring og framdrift
- Ambisjoner for klimagassreduksjon utover minimumskrav i lover og forskrifter
- Andre effekter av tiltaket, positive og negative
- At tiltaket ikke er berettiget støtte fra andre statlige ordninger

MILJØDIREKTORATETS VURDERING

Miljødirektoratet har mottatt søknader om støtte til klimavennlige bygg for 77,5 millioner kroner, inkludert noe støtte til klimatiltak på anleggsplasser. Potensialet for å kutte klimagassutslipp og realisere lavutslippssamfunnet er betydelig i byggesektoren. Vi har prioritert å støtte de byggsøknadene som har størst potensial for utslippsreduksjon på kort sikt, og/eller potensial til å bidra til lavutslippssamfunnet på lengre sikt. Vi har valgt ut de byggeprosjektene som fremstår som særlig innovative og ambisiøse, ved at de tar i bruk klimaløsninger som er mer ambisiøse enn dagens krav og praksis, og gir vesentlige muligheter for utslippskutt. Vi har også prioritert prosjekter som har en målrettet strategi for å ta i bruk klimavennlige løsninger i bygg innenfor flere tema eller i flere deler av byggeprosessen - for eksempel både i valg av byggematerialer, tekniske systemer, energiløsninger og transport knyttet til bygget, ved oppføring og drift. Innenfor dette prioriterer vi å gi økonomisk støtte til klimavennlig materialbruk i prosjektene. For forprosjekter er det tilstrekkelig at kommunen har ambisjoner om å undersøke klimamuligheter ut over minimumskrav på ett eller flere tema, som for eksempel klimavennlig materialbruk.

Oslo kommune har søkt om 250 000 kr til et forprosjekt for å utrede mulighetene for å bruke tre som gjennomgående materiale under utbyggingen av nye Tøyenbadet.

Prosjektet fremstår som helhetlig med klimaambisjoner på flere tema, og ambisiøst ut over dagens regelverk og praksis. Det er nyttig og viktig at kommunene planlegger klimavennlige løsninger helt fra starten i byggeprosjekter. Klimavennlige løsninger blir dessuten ofte rimeligere når de planlegges tidlig. Økt bruk av tre i bygg kan være et positivt klimatiltak, forutsatt at det benyttes i et betydelig volum, hvor det erstatter mer klimabelastende materialer, som betong eller stål. Byggeprosjektet vil, dersom det gjennomføres, kunne bidra til lavere klimagassbelastning i det konkrete bygget, samtidig som det kan bidra til å øke kompetansen regionalt om prosjektering og oppføring av klimavennlige badeanlegg. Dokumentasjon av klimaeffekt av ulike alternativ bør være en viktig del av prosjektet.

Miljødirektoratet støtter søknaden. Støtten dekker inntil 50% av kostnadene kommunen har ved å planlegge/utrede klimatiltak knyttet til bygget, begrenset oppad til kr 250 000.

RAPPORTERINGSKRAV OG UTBETALING

Utbetaling skjer senere, på grunnlag av innsendt regnskap og rapport.

Rapportering for Klimasats-midlene skjer i elektronisk søknadssenter. Logg på med samme bruker som leverte søknaden. Det er mulig å legge inn rapport så snart regnskapet er klart, selv om dette er før rapporteringsfristen.

Regnskapet skal vise kostnadene kommunen har hatt til å utrede klimavennlige løsninger i bygget. Dersom egeninnsats som er satt opp i søknaden omfatter kommunal arbeidstid, kan tiden regnskapsføres med inntil kr 500 kr/time. Regnskapet skal være bekreftet av økonomisjef eller tilsvarende, kommunerevisjon eller ekstern revisor.

Resultatene fra forprosjektet skal være offentlig tilgjengelig slik at andre kan dra nytte av arbeidet. Resultater og rapport fra gjennomført forprosjekt sendes til Miljødirektoratet som vedlegg eller lenke til nettside.

FRIST FOR Å AKSEPTERE TILSAGNET

Frist for å akseptere tilsagnet er 1. september 2018. Tilsagnet aksepteres i søknadssenteret.

Denne avgjørelsen er ikke et enkeltvedtak og kan dermed ikke påklages, jmfør forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a og b, jmfør fjerde ledd.

OPPFORDRING: ETTERSØR UTSLIPPSFRI BYGGEPLASS

Miljødirektoratet mener teknologien er moden for å etterspørre klimavennlige bygge- og anleggsplasser. Miljødirektoratet oppfordrer kommunene til å etterspørre reduksjon av klimagasser fra aktivitetene på byggeplassen, først og fremst alternativer som gir en varig endring på byggeplassen. Det vil si å ta i bruk utslippsfrie maskiner og løsninger på el og hydrogen, eller biogass. Bruk av biodiesel gir ikke varige endringer i maskinparken. Dersom biodiesel skal brukes på en byggeplass bør dette fortrinnsvis være avansert biodrivstoff, laget av avfallsstoffer.

OPPFORDRING: UNNGÅ KLIMASKADELIG HFK

Varmepumpeanlegg og kjøle- og fryseanlegg, inkludert luftkondisjoneringsanlegg, bør planlegges slik at det er minst mulig behov for å bruke de sterke klimagassene i HFK-gruppen (hydrofluorkarbon) som kuldemedium. HFK-gassene vil bli strengere regulert framover, de vil bli dyrere og det vil bli mindre tilgang på gassene. Det finnes en rekke alternativer, som CO₂, ammoniakk eller hydrokarboner. Fjernkjøleanlegg er også et alternativ. Se faktaark med praktisk og teknisk informasjon om alternative kuldemedier: <http://www.miljodirektoratet.no/no/Tjenester-og-verktoy/Veileder/EU-forordningen-om-fluorholdige-klimagasser/Naturlige-kuldemedier-pa-nye-omrader/>

INFORMASJON: GRØNT LÅN FRA KOMMUNALBANKEN

Kommunalbanken tilbyr lån med rabatterte rente til kommuner som vil velge klimavennlige løsninger,

såkalt "Grønt lån". Prosjekter som har fått støtte fra Klimasats kvalifiserer automatisk til Grønt lån. Søkere med tilsagn fra Enova eller Klimasats må likevel fylle ut et enkelt søknadsskjema for Grønt lån. Se mer på <http://www.kommunalbanken.no/no/utlån/grønne-lån>

VEILEDNING FRA DIFI FOR MILJØVENNLIGE ANSKAFFELSER AV BYGG

Vi oppfordrer til å bruke Direktoratet for IKT og forvaltning (Difi) sin nye Kriterieveiviser: <https://kriterieveiviseren.difi.no/> Veiviseren inneholder kvalitetssikrede forslag til miljøkrav og kriterier som innkjøperen kan bruke i anskaffelsen av et bygg (totalentreprise/prosjektering). Vil du være pilot for bruk av kriterieveiviseren og få veiledning fra Difi? Ta kontakt med Difi på bae@difi.no

Følgende rapportering er en forutsetning for tilsagnet om tilskudd:

Leveres	Beskrivelse	Frist
Sluttrapport	Sluttrapport med bekreftet regnskap	01.09.2019

Beløpet vil utbetales innenfor følgende plan:

Planlagt utbetalt	Beskrivelse	Beløp
201911	Utbetaling av tilskudd	250 000

Tilsagnet er gyldig til 01.11.2019. Dersom rapportering som vist over ikke overholdes, bortfaller tilsagnet om tilskudd, og tilsagnsbeløpet vil da omdisponeres til andre formål.

Dersom forutsetningene for gjennomføring av tiltaket endres vesentlig eller bortfaller (teknisk/faglig, økonomisk eller framdriftsmessig), skal Miljødirektoratet underrettes umiddelbart.

Det gjøres oppmerksom på at Miljødirektoratet og/eller Riksrevisjonen med hjemmel i bevilgningsreglementet kan iverksette kontroll av om tilskuddet er benyttet i samsvar med forutsetningene.

Vi gjør videre oppmerksom på at Miljødirektoratet helt eller delvis kan kreve et eventuelt utbetalt tilskudd tilbakebetalt dersom midlene ikke brukes i henhold til forutsetningene eller at forutsetningene for tilsagnet bortfaller.

Regnskapsbilag knyttet til gjennomføringen av tiltaket skal oppbevares i minst 10 år, eller i henhold til regnskapsloven, dersom din virksomhet er underlagt denne.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Herdis Laupsa
seksjonsleder

Marit Hepsø
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi:
Fylkesmannen i Oslo og Akershus

. . .